

MINISTERSTWO FINANSÓW

INFORMACJA

**O STANIE ZOBOWIĄZAŃ
WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH**

ORAZ

**O STANIE NALEŻNOŚCI
JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
W LATACH 2005 – 2007**

WARSZAWA, czerwiec 2008

Spis treści:

1.	PODSTAWY PRAWNE DOTYCZĄCE KSZTAŁTOWANIA SIĘ ZOBOWIĄZAŃ WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	3
2.	ZBIORCZA INFORMACJA O STANIE ZOBOWIĄZAŃ WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	5
3.	INFORMACJA O STANIE ZOBOWIĄZAŃ WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH GMIN.....	11
4.	ZBIORCZA INFORMACJA O STANIE ZOBOWIĄZAŃ WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH POWIATÓW.....	15
5.	ZBIORCZA INFORMACJA O STANIE ZOBOWIĄZAŃ WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH MIAST NA PRAWACH POWIATU.....	19
6.	ZBIORCZA INFORMACJA O STANIE ZOBOWIĄZAŃ WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH WOJEWÓDZTW	23
7.	INFORMACJA O STANIE NALEŻNOŚCI JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO ...	28
8.	WNIOSKI DOTYCZĄCE STANU ZOBOWIĄZAŃ WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO.....	31
9.	SPIS ZAŁĄCZNIKÓW	33

1. PODSTAWY PRAWNE DOTYCZĄCE KSZTAŁTOWANIA SIĘ ZOBOWIĄZAŃ WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

W ustawie o finansach publicznych są ustanowione dwa ograniczenia dotyczące dopuszczalnej wysokości kwoty zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 169 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.), łączna kwota przypadających w danym roku budżetowym spłat rat kredytów i pożyczek, wraz z należnymi w danym roku, odsetkami od kredytów i pożyczek, wykupów papierów wartościowych emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego wraz z należnymi odsetkami i dyskontem, potencjalnych spłat kwot udzielonych przez jednostki samorządu terytorialnego poręczeń oraz gwarancji, nie może przekroczyć 15% planowanych na dany rok budżetowy dochodów jednostki samorządu terytorialnego.

Do końca 2006 r. ograniczenia, określone w art. 169 ust. 1, nie były stosowane do:

- ◆ emitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek zaciągniętych w związku ze środkami określonymi w umowie zawartej z podmiotem dysponującym funduszami strukturalnymi lub Funduszem Spójności Unii Europejskiej,
- ◆ poręczeń i gwarancji udzielonych samorządowym osobom prawnym realizującym zadania jednostki samorządu terytorialnego z wykorzystaniem środków pochodzących z funduszy strukturalnych lub z Funduszu Spójności Unii Europejskiej.

Natomiast, zgodnie z przepisem art. 170 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec roku budżetowego nie może przekroczyć 60% wykonanych dochodów ogółem tej jednostki w tym roku budżetowym. Ponadto, ustawodawca, w regulacji art. 170 ust. 2 tej ustawy, określił, iż w trakcie roku budżetowego łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec kwartału nie może przekraczać 60% planowanych w danym roku budżetowym dochodów tej jednostki.

Do końca 2006 r. ograniczenia, określone w art. 170 ust. 1 i 2, nie były stosowane do emitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek zaciąganych w związku ze środkami określonymi w umowie zawartej z podmiotem dysponującym funduszami strukturalnymi lub Funduszem Spójności Unii Europejskiej.

Ustawą z dnia 8 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2006 r. Nr 249, poz. 1832), od 2007 r. wprowadzono nowe regulacje dotyczące limitów zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego. Regulacje rozszerzyły zakres odstępstw od limitów w zakresie spłaty zobowiązań i długu jednostek, głównie poprzez wyłączenie z nich wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek zaciągniętych w związku z umową zawartą z podmiotem dysponującym środkami z pomocy

udzielonej przez państwa Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

Podstawowym źródłem danych, dotyczących wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego, są sprawozdania z wykonania dochodów i wydatków budżetowych, jak również zobowiązań według tytułów dłużnych oraz należności tych jednostek, sporządzone według zasad określonych rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 115, poz. 781 ze zm.).¹

---

¹ Dane liczbowe zostały opracowane w oparciu o sprawozdania jednostek samorządu terytorialnego za 2005 r. według stanu na dzień 6 kwietnia 2006 r., za 2006 r. według stanu na dzień 10 kwietnia 2007 r., 2007 rok według stanu na dzień 8 kwietnia 2008 r. Dane te nie uwzględniają korekt nadesłanych w późniejszym terminie. Wielkości ujęto w zaokrągleniu do tysiąca złotych, na skutek czego powstały niewielkie rozbieżności w prezentowanych danych liczbowych.

2. ZBIORCZA INFORMACJA O STANIE ZOBOWIĄZAŃ WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Zobowiązania jednostek samorządu terytorialnego w latach 2005-2007 przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2005 r.	2006 r.	2007 r.	Dynamika	
				3:2	4:3
1	tys. zł			%%	
2	3	4	5	6	
Zobowiązania JST według tytułów dłużnych z tego:	21 180 976	24 949 121	25 876 097	117,8	103,7
papiery wartościowe w tym:	3 282 694	3 777 826	4 062 339	115,1	107,5
długoterminowe	3 209 868	3 733 726	4 018 739	116,3	107,6
kredyty i pożyczki w tym:	17 634 000	20 934 053	21 633 650	118,7	103,3
długoterminowe	16 841 441	19 846 530	20 730 495	117,8	104,5
przyjęte depozyty		3 142	156		5,0
wymagalne zobowiązania w tym z tytułu:	264 282	234 100	179 952	88,6	76,9
dostaw towarów i usług	194 550	172 854	135 058	88,8	78,1

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów JST w latach 2005 - 2007 (Min. Fin.)

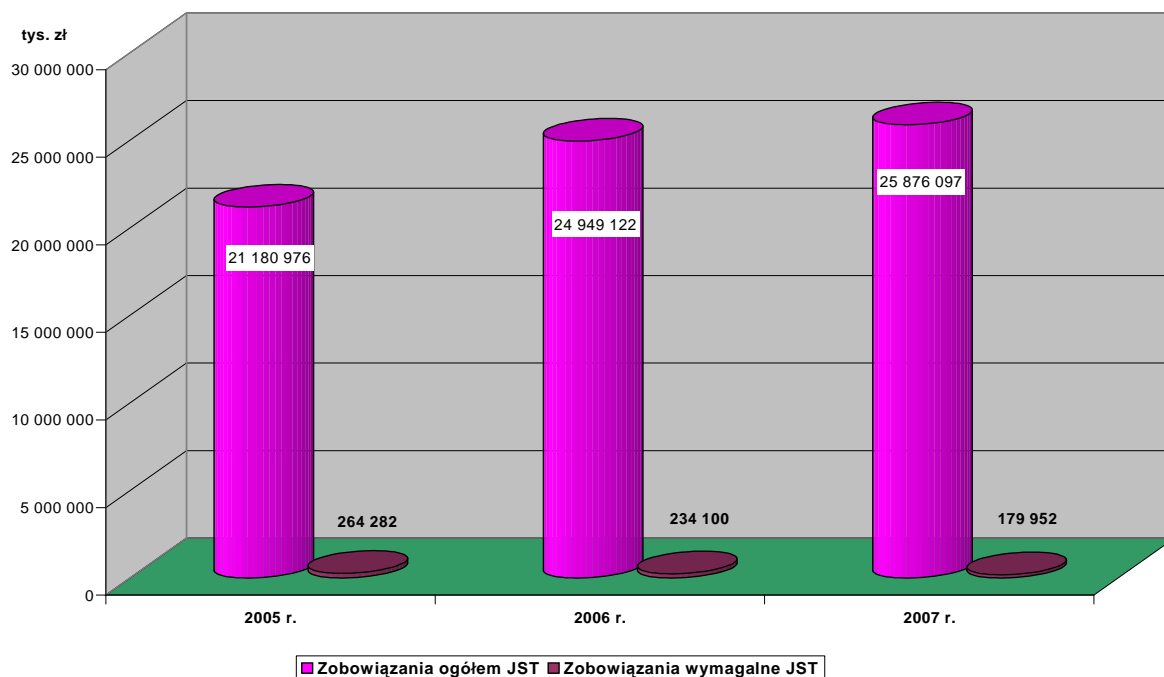
Łączna kwota zobowiązań jednostek samorządu terytorialnego w 2007 r. była wyższa w porównaniu do zobowiązań w roku 2006 o 3,7%, a w odniesieniu do 2005 r. o 22,2%. Wzrost zadłużenia w 2007 r. w odniesieniu do 2006 r. był mniejszy o 14,1 punktu procentowego, od tempa wzrostu zadłużenia, które było w roku 2006 w odniesieniu do 2005 r.

W 2007 r. zobowiązania jednostek samorządu terytorialnego wynosiły 25.876.097 tys. zł i w 88,7% były to zobowiązania wobec podmiotów krajowych.

Wśród zobowiązań jednostek samorządu terytorialnego, w analizowanym okresie, największa dynamika zmniejszenia się zobowiązań wystąpiła w przyjętych depozytach i zobowiązaniach wymagalnych.

W 2007 r. kwota przyjętych depozytów w porównaniu do 2006 r. zmniejszyła się o 95%. Natomiast zobowiązania wymagalne 2007 r. zmniejszyły się w porównaniu do 2006 r. o 23,1%.

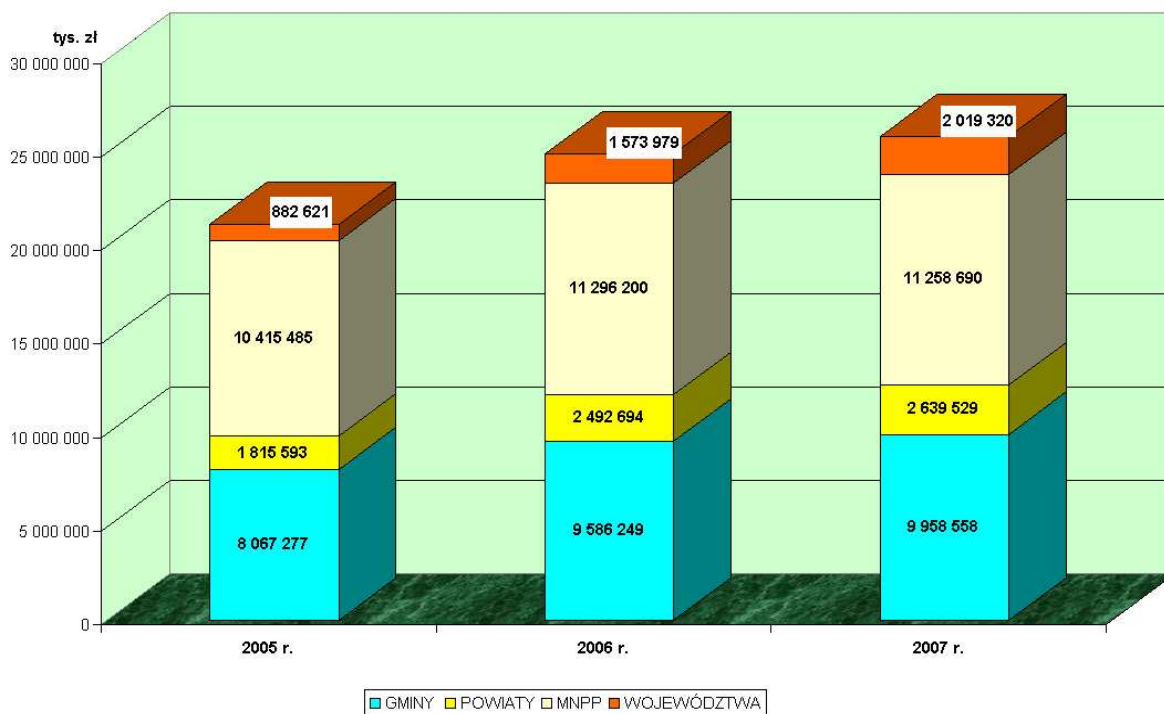
Zobowiązania ogółem i zobowiązania wymagalne ogółem jednostek samorządu terytorialnego w latach 2005-2007

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów JST za lata 2005 - 2007 (Min. Fin.)

W 2007 r. 75,1% zobowiązań wymagalnych dotyczyło zobowiązań z tytułu dostaw towarów i usług.

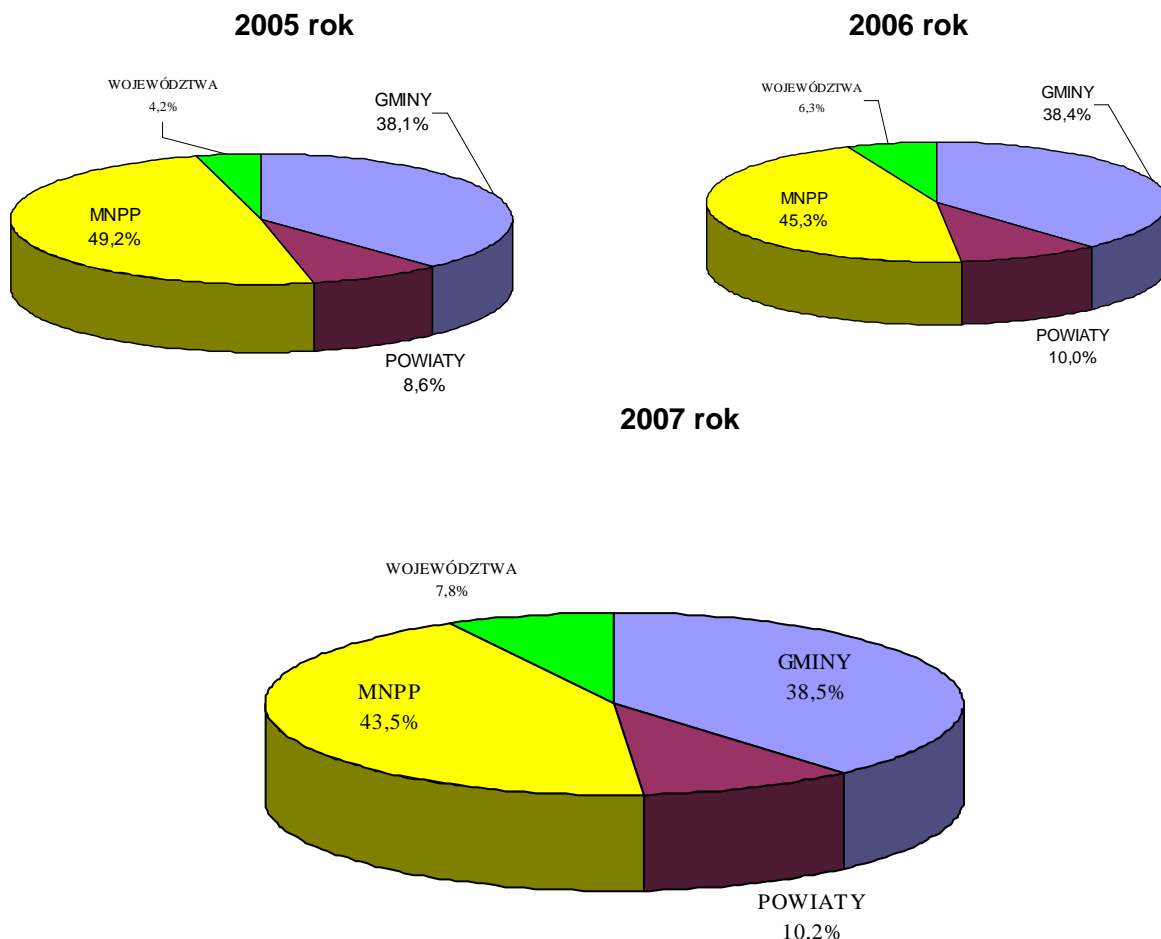
Zobowiązania ogółem poszczególnych kategorii jednostek samorządu terytorialnego w latach 2005-2007

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów JST w latach 2005 - 2007 (Min. Fin.)

Najwyższy wzrost zobowiązań w 2007 r. w porównaniu do 2006 r. nastąpił w województwach – o 28,3%, natomiast w miastach na prawach powiatu zobowiązania zmniejszyły się o 0,3%.

Udział zobowiązań poszczególnych kategorii jednostek samorządu terytorialnego w zobowiązaniach ogółem w latach 2005-2007

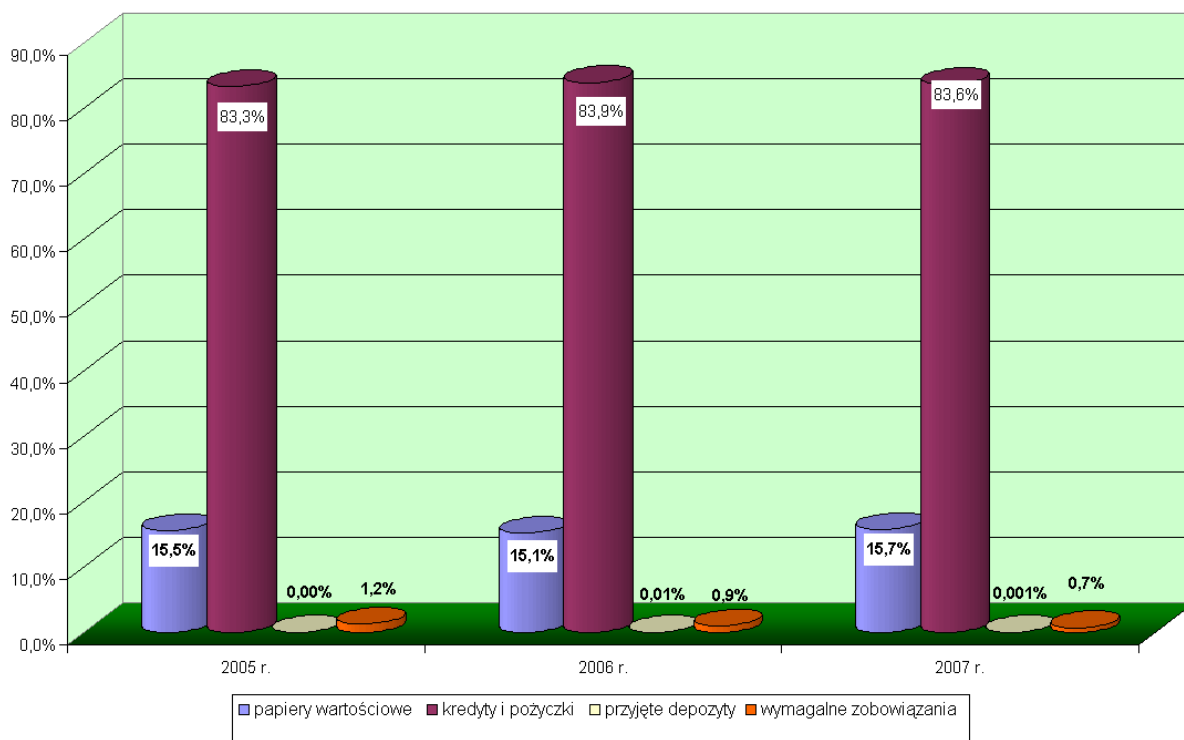
Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów JST w latach 2005 - 2007 (Min. Fin.)

W łącznej kwocie zobowiązań wszystkich jednostek samorządu terytorialnego, największy udział stanowią zobowiązania miast na prawach powiatu. Ich udział w zobowiązaniach ogółem w latach 2005-2007 zmniejszał się i wynosił odpowiednio: 49,2%, 45,3% i 43,5%.

Udział zobowiązań gmin w zobowiązaniach ogółem utrzymywał się na podobnym poziomie, tj. 38,1% w 2005 r., 38,4% w 2006 r. i 38,5% w 2007 r.

W omawianych latach nastąpił wzrost udziału zobowiązań województw w zobowiązaniach ogółem jednostek samorządu terytorialnego z 4,2% w 2005 r. do 7,8% w 2007 r.

Struktura zobowiązań jednostek samorządu terytorialnego według tytułów dłużnych w latach 2005-2007

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów JST w latach 2005 - 2007 (Min. Fin.)

W strukturze zobowiązań jednostek samorządu terytorialnego w latach 2005-2007 największy udział stanowią kredyty i pożyczki – ponad 83%. Ich udział – jak pokazuje powyższy wykres – utrzymuje się na prawie nie zmienionym poziomie. Drugie miejsce w strukturze zobowiązań jednostek samorządu terytorialnego zajmują zobowiązania związane z emisją papierów wartościowych, które w ostatnich trzech latach stanowiły odpowiedni 15,5%, 15,1% i 15,7% zobowiązań ogółem.

Zobowiązania jednostek samorządu terytorialnego w latach 2005 – 2007 oraz relację zobowiązań do zrealizowanych dochodów przedstawia poniższa tabela:

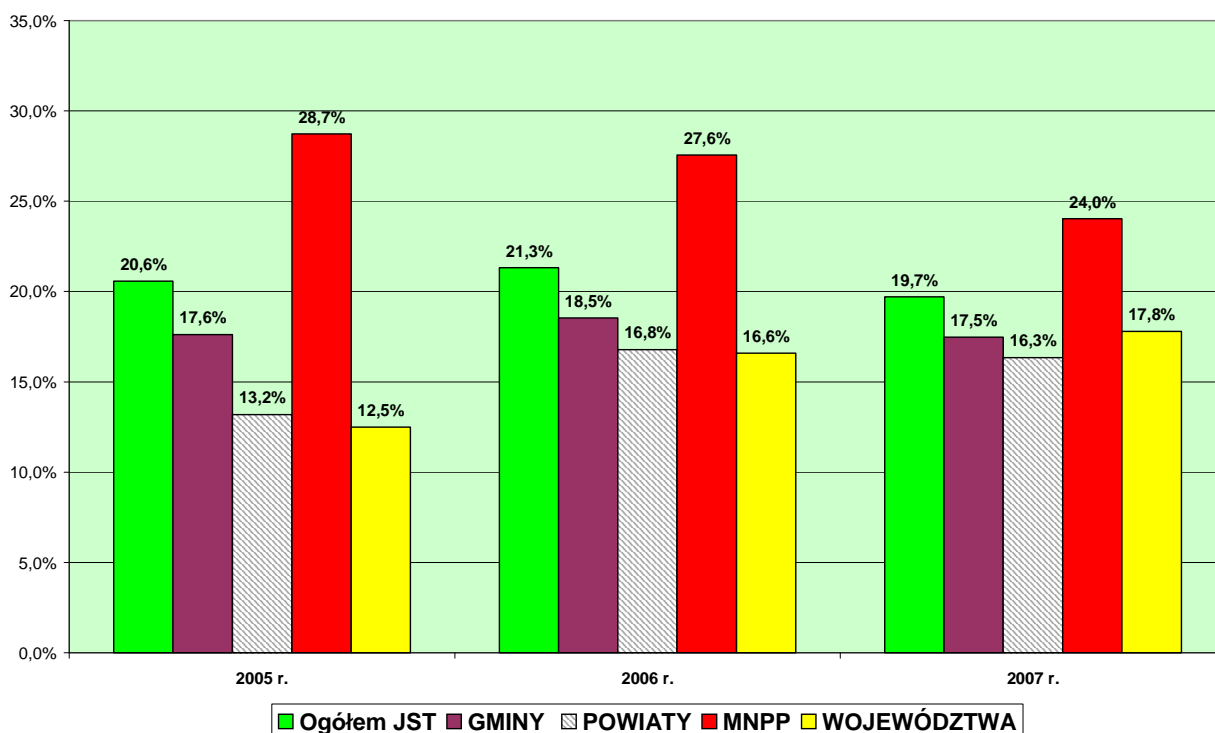
Wyszczególnienie	2005 r.	2006 r.	2007 r.
1	2	3	4
Dochody ogółem JST (w tys. zł)	102 911 882	117 040 222	131 380 203
Zobowiązania ogółem JST (w tys. zł)	21 180 976	24 949 121	25 876 097
Zobowiązania JST związane z realizacją programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności (w tys. zł)	-	2 515 278	2 374 625
Relacja zobowiązań do dochodów wykonanych ogółem (w %%)	20,6	21,3	19,7
Wskaźnik udziału zobowiązań bez zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w dochodach wykonanych ogółem (w %%)	-	19,2	17,9

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów JST w latach 2005 - 2007 (Min. Fin.)

W 2007 r. wskaźnik zadłużenia liczony jako udział zobowiązań ogółem w wykonanych dochodach ogółem wyniósł 19,7% i był mniejszy w porównaniu do 2006 r. o 1,6 punktu procentowego. Natomiast wskaźnik zadłużenia bez zobowiązań w związku z realizacją programów i projektów realizowanych z udziałem środków unijnych w dochodach wykonanych ogółem wyniósł 17,9% i był niższy w porównaniu ze wskaźnikiem z 2006 r. o 1,3 punktu procentowego.

Wskaźnik zadłużenia poszczególnych kategoriach jednostek samorządu terytorialnego w latach 2005-2007

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów JST za lata 2005 - 2007 (Min. Fin.)

W latach 2005-2007 najwyższy wskaźnik zadłużenia wystąpił w miastach na prawach powiatu i wynosił odpowiednio – 28,7%, 27,6% i 24,0%. Natomiast w województwach w okresie trzech lat wskaźnik ten zwiększał się z roku na rok i wynosił odpowiednio: 12,5%, 16,6% i 17,8%.

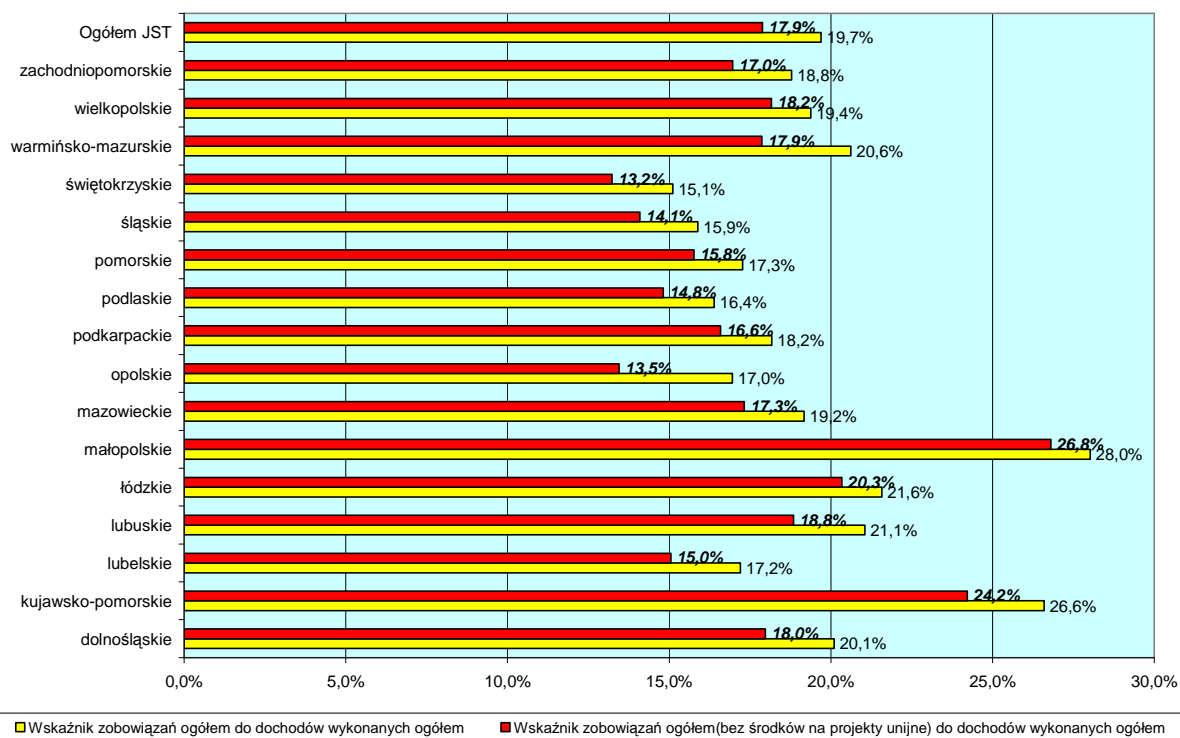
W 2007 r. zadłużonych było 95,1% wszystkich jednostek samorządu terytorialnego.

Jednostki samorządu terytorialnego według wskaźnika zadłużenia w latach 2005-2007 prezentuje poniższa tabela:

Lata	Wyszczególnienie	Jednostki samorządu terytorialnego										
		ogółem	bez zobowiązań	zadłużonych	Wskaźnik zadłużenia							
					poniżej 10%	10%-20%	20%-30%	30%-40%	40%-50%	50%-60%	powyżej 60%	
2005	Liczba JST	2 808	134	2 674	921	827	519	280	95	23	9	
	% JST	100	4,8	95,2	32,8	29,5	18,5	10,0	3,4	0,8	0,3	
2006	Liczba JST	2 808	105	2 703	791	886	569	323	93	28	13	
	% JST	100	3,7	96,3	28,2	31,6	20,3	11,5	3,3	1,0	0,5	
2007	Liczba JST	2 808	138	2 670	856	886	520	269	100	34	5	
	% JST	100	4,9	95,1	30,5	31,6	18,5	9,6	3,6	1,2	0,2	

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów JST za lata 2005 - 2007 (Min. Fin.)

Udział zobowiązań ogółem oraz zobowiązań ogółem bez środków na projekty unijne w wykonanych dochodach ogółem JST według województw w 2007 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów JST za 2007 r. (Min. Fin.)

W 2007 r. wskaźnik zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego w województwach kształtował się na poziomie od 15,1% do 28,0%. Najmniej zadłużonymi jednostkami samorządu terytorialnego - jak pokazuje powyższy wykres - były jednostki województwa świętokrzyskiego, a najbardziej małopolskiego.

Kwota zobowiązań ogółem jednostek samorządu terytorialnego w 2007 w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiła w 2007 r. - 678,7 zł (w 2006 r. - 653,9 zł).

Zbiorcze dane dotyczące zobowiązań ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca, zaciągniętych przez poszczególne rodzaje jednostek samorządu terytorialnego przedstawione są w załączniku.

W 2007 r. wydatki na obsługę długu wyniosły 994.099 tys. zł, tj. 0,8 % wydatków ogółem i były wyższe o 18,4 % w stosunku do wydatków w 2006 r.

Należy przy tym zaznaczyć, że do wydatków związanych z obsługą długu zaliczane są wydatki z tytułu rozliczeń z bankami związanych z obsługą długu publicznego, odsetki płacone od otrzymanych pożyczek i kredytów zagranicznych, odsetki i dyskonto od krajowych skarbowych papierów wartościowych oraz pożyczek i kredytów.

Z danych wykazanych przez jednostki samorządu terytorialnego, w części dotyczącej poręczeń i gwarancji, wynika, że według stanu na koniec 2007 r. wartość nominalna niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji przypadających do spłaty w danym roku budżetowym, wynosiła 198.150 tys. zł, co stanowiło 0,2% wykonanych rocznych dochodów ogółem tych jednostek, a w 2006 r. udział ten wynosił 0,1%.

Jednostki samorządu terytorialnego udzieliły w 2007 r. poręczeń i gwarancji w wysokości 780.624 tys. zł, tj. niemal dwukrotnie mniej niż w 2006 r.

Zbiorcze dane dotyczące zaciągniętych zobowiązań według tytułów dłużnych przez poszczególne rodzaje jednostek samorządu terytorialnego przedstawione są w załączniku.

3. INFORMACJA O STANIE ZOBOWIĄZAŃ WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH GMIN

Zobowiązania gmin w latach 2005-2007 przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2005 r.	2006 r.	2007 r.	Dynamika	
				3:2	4:3
				tys. zł	
1	2	3	4	5	6
Zobowiązania gmin według tytułów dłużnych	8 067 277	9 586 249	9 958 558	118,8	103,9
z tego:					
papiery wartościowe	867 234	1 141 656	1 291 959	131,6	113,2
w tym:					
długoterminowe	840 307	1 123 956	1 257 859	133,8	111,9
kredyty i pożyczki	7 010 353	8 276 697	8 543 945	118,1	103,2
w tym:					
długoterminowe	6 649 012	7 849 393	8 212 167	118,1	104,6
przyjęte depozyty	0	3 143	156		5,0
wymagalne zobowiązania	189 690	164 753	122 498	86,9	74,4
w tym z tytułu:					
dostaw towarów i usług	134 073	117 793	87 661	87,9	74,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za lata 2005 - 2007 (Min. Fin.)

Łączna kwota zobowiązań gmin w 2007 r. w porównaniu z 2006 r. była wyższa o 3,9%. Tempo wzrostu zadłużenia w 2007 r. w odniesieniu do 2006 r. było mniejsze o 14,9 punktu

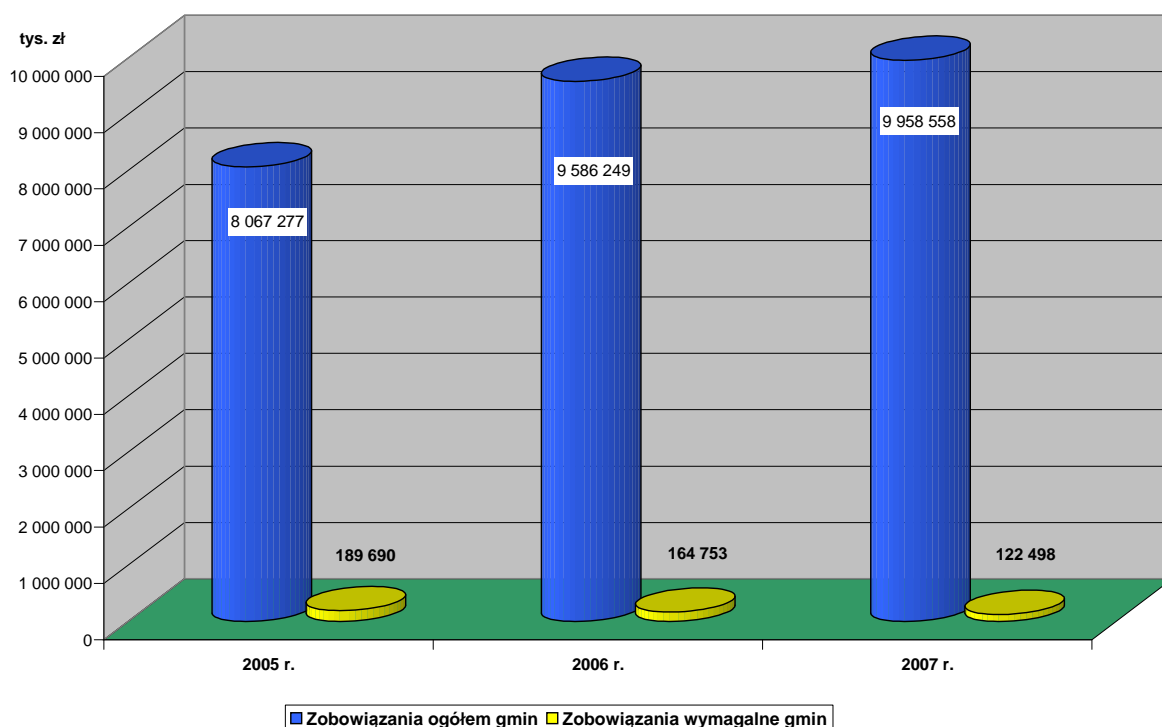
procentowego, od tempa wzrostu zadłużenia, które było w roku 2006 w odniesieniu do 2005 r.

W 2007 r. zobowiązania gmin wynosiły 9.958.558 tys. zł i w 99,9% były to zobowiązania wobec podmiotów krajowych.

Wśród zobowiązań gmin, w analizowanym okresie, największa dynamika zmniejszenia się zobowiązań wystąpiła w przyjętych depozytach i zobowiązaniach wymagalnych.

W 2007 r. kwota przyjętych depozytów w porównaniu do 2006 r. zmniejszyła się o 95%. Natomiast zobowiązania wymagalne w 2007 r. zmniejszyły się w porównaniu do 2006 r. o 25,6%.

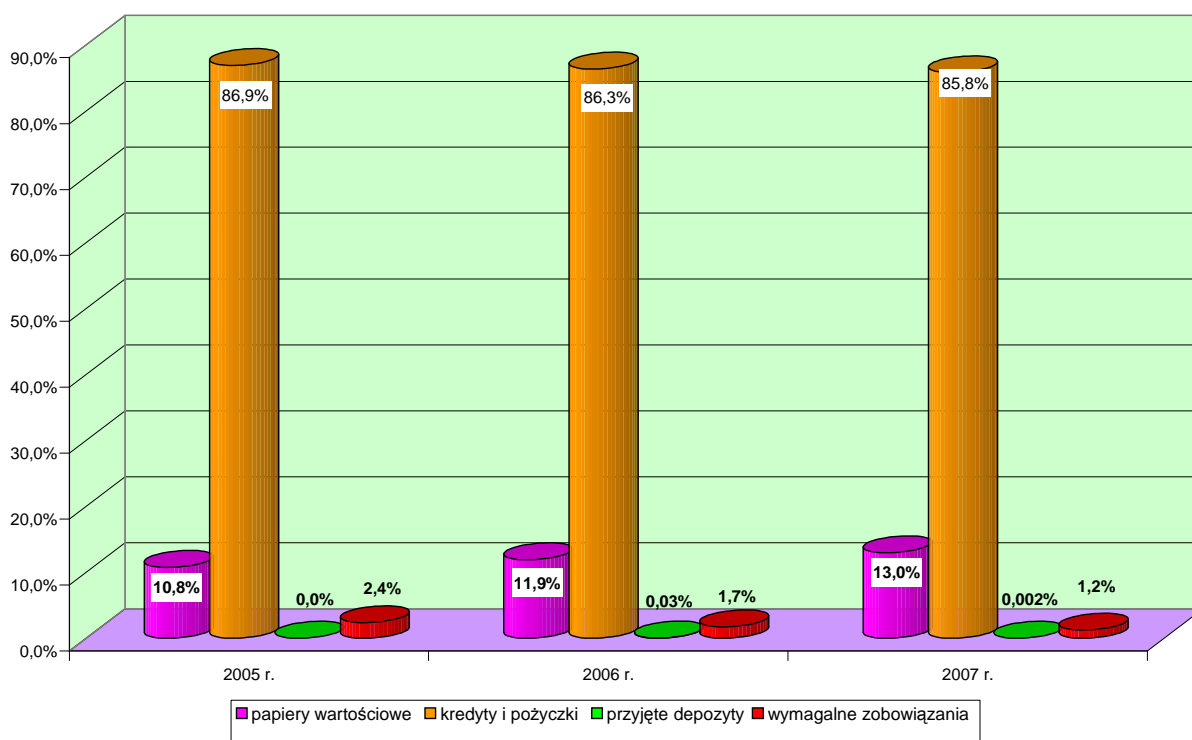
Zobowiązania ogółem i zobowiązania wymagalne ogółem gmin w latach 2005-2007

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin w latach 2005 - 2007 (Min. Fin.)

W 2007 r. 71,6% zobowiązań wymagalnych stanowiły zobowiązania z tytułu dostaw towarów i usług.

Struktura zobowiązań gmin według tytułów dłużnych w latach 2005-2007

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za lata 2005 - 2007 (Min. Fin.)

W strukturze zobowiązań gmin w latach 2005-2007 największy udział stanowią kredyty i pożyczki. Ich udział w analizowanym okresie zmniejszał się i wynosił odpowiednio: 86,9%, 86,3% i 85,8%. Drugie miejsce w strukturze zobowiązań zajmują zobowiązania związane z emisją papierów wartościowych, których udział w zobowiązaniach ogółem gmin zwiększał się w ostatnich trzech latach i stanowił odpowiednio 10,8%, 11,9% i 13,0%. Znikomy udział w strukturze zobowiązań stanowią zobowiązania z tytułu przyjętych depozytów i zobowiązań wymagalnych. Zobowiązania wymagalne w analizowanym okresie zmniejszają się i ich udział w strukturze wykazuje tendencję spadkową.

Zobowiązania gmin w latach 2005 – 2007 oraz relację zobowiązań do zrealizowanych dochodów przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2005 r.	2006 r.	2007 r.
1	2	3	4
Dochody ogółem gmin (w tys. zł)	45 813 191	51 724 255	57 003 129
Zobowiązania ogółem gmin (w tys. zł)	8 067 277	9 582 065	9 958 558
Zobowiązania gmin związane z realizacją programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności (w tys. zł)	-	768 697	584 763
Relacja zobowiązań do dochodów wykonanych ogółem (w %%)	17,6	18,5	17,5
Wskaźnik udziału zobowiązań bez zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w dochodach wykonanych ogółem (w %%)	-	17,0	16,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za lata 2005 - 2007 (Min. Fin.)

W 2007 r. wskaźnik zadłużenia liczony jako udział zobowiązań ogółem gmin w wykonanych dochodach ogółem gmin wyniósł 17,5% i był wyższy w porównaniu do 2006 r. o 1 punkt procentowy.

Natomiast wskaźnik zadłużenia bez zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów realizowanych z udziałem środków unijnych wyniósł 16,4% i był niższy w porównaniu ze wskaźnikiem z 2006 r. o 0,6 punktu procentowego.

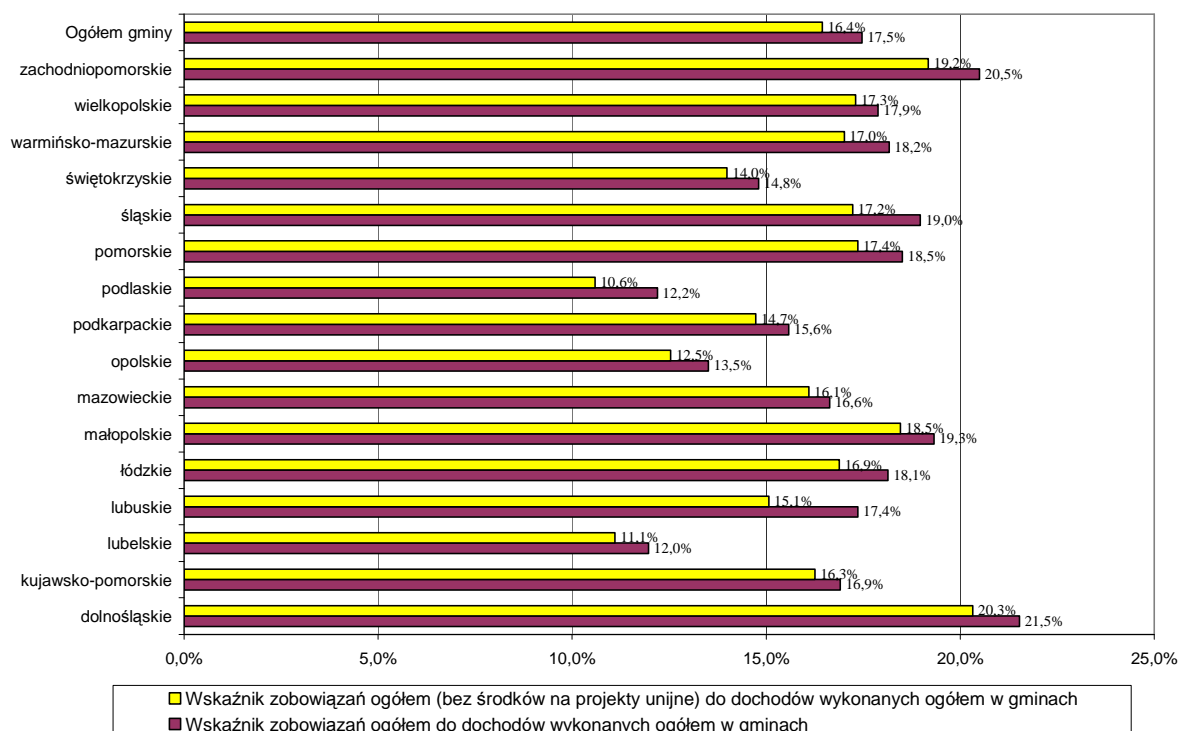
W 2007 r. zadłużonych było 94,7% wszystkich gmin, a w 2006 r. 96,0%. Spośród 2.413 gmin, 31 jednostek wykazało w swoich sprawozdaniach zadłużenie, które w relacji do dochodów wykonanych przekraczało 50%. Wśród nich 5 gmin przekroczyło wskaźnik 60%, a 81,0% wszystkich gmin miało wskaźnik mniejszy niż 30%.

Gminy według wysokości wskaźnika zadłużenia w latach 2005-2007 prezentuje poniższa tabela:

Lata	Wyszczególnienie	Liczba gmin									
		ogółem	bez zobowiązań	zadłużonych	Wskaźnik zadłużenia						
					poniżej 10%	10%-20%	20%-30%	30%-40%	40%-50%	50%-60%	powyżej 60%
2005	Liczba gmin	2 413	121	2 292	785	711	451	231	84	21	9
	% gmin	100	5,0	95,0	32,5	29,5	18,7	9,6	3,5	0,9	0,4
2006	Liczba gmin	2 413	97	2 316	688	766	490	255	84	23	10
	% gmin	100	4,0	96,0	28,5	31,7	20,3	10,6	3,5	1,0	0,4
2007	Liczba gmin	2 413	128	2 285	749	762	444	211	88	26	5
	% gmin	100	5,3	94,7	31,0	31,6	18,4	8,7	3,6	1,1	0,2

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za lata 2005 - 2007 (Min. Fin.)

Udział zobowiązań ogółem oraz zobowiązań ogółem bez środków na projekty unijne w wykonanych dochodach ogółem w gminach według województw w 2007 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2007 r. (Min. Fin.)

W 2007 r. wskaźnik zadłużenia gmin według województw kształtował się na poziomie od 12,0% do 21,5%. Najmniej zadłużonymi gminami - jak pokazuje powyższy wykres - były gminy województwa lubelskiego, a najbardziej dolnośląskiego.

Kwota zobowiązań ogółem zrealizowanych przez gminy w 2007 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiła 392,6 zł (w 2006 r. 378,0 zł)

Zbiorcze dane dotyczące zobowiązań ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca, zaciągniętych przez gminy przedstawione są w załączniku.

W 2007 r. wydatki gmin na obsługę długu wyniosły 360.767 tys. zł i były wyższe o 19,9% w stosunku do tego rodzaju wydatków poniesionych w 2006 r.

W 2007 r. udział wydatków na obsługę długu w wydatkach ogółem, tak jak w 2006 r. wyniósł 0,6%.

Z danych wykazanych przez gminy, w części dotyczącej poręczeń i gwarancji, wynika, że według stanu na koniec 2007 r. wartość nominalna niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji przypadających do spłaty w danym roku budżetowym, wynosiła 57.510 tys. zł, co stanowiło 0,1% wykonanych rocznych dochodów ogółem gmin. W 2006 r. udział ten wynosił również 0,1%.

W 2007 r. gminy udzieliły poręczeń i gwarancji w wysokości 127.237 tys. zł, tj. 0,2 % wykonanych dochodów ogółem gmin i były prawie dwukrotnie niższe niż w 2006 r.

4. ZBIORCZA INFORMACJA O STANIE ZOBOWIĄZAŃ WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH POWIATÓW

Zobowiązania powiatów w latach 2005-2007 przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2005 r.	2006 r.	2007 r.	Dynamika	
				3:2	4:3
				%%	
1	2	3	4	5	6
Zobowiązania powiatów według tytułów dłużnych	1 815 593	2 492 694	2 639 529	137,3	105,9
z tego:					
papiery wartościowe	350 460	449 720	486 130	128,3	108,1
w tym:					
długoterminowe	342 860	426 320	476 630	124,3	111,8
kredyty i pożyczki	1 456 641	2 031 094	2 147 389	139,4	105,7
w tym:					
długoterminowe	1 369 851	1 921 134	2 082 223	140,2	108,4
przyjęte depozyty	0	0	0	-	-
wymagalne zobowiązania	8 491	11 880	6 010	139,9	50,6
w tym z tytułu:					
dostaw towarów i usług	6 035	7 273	4 017	120,5	55,2

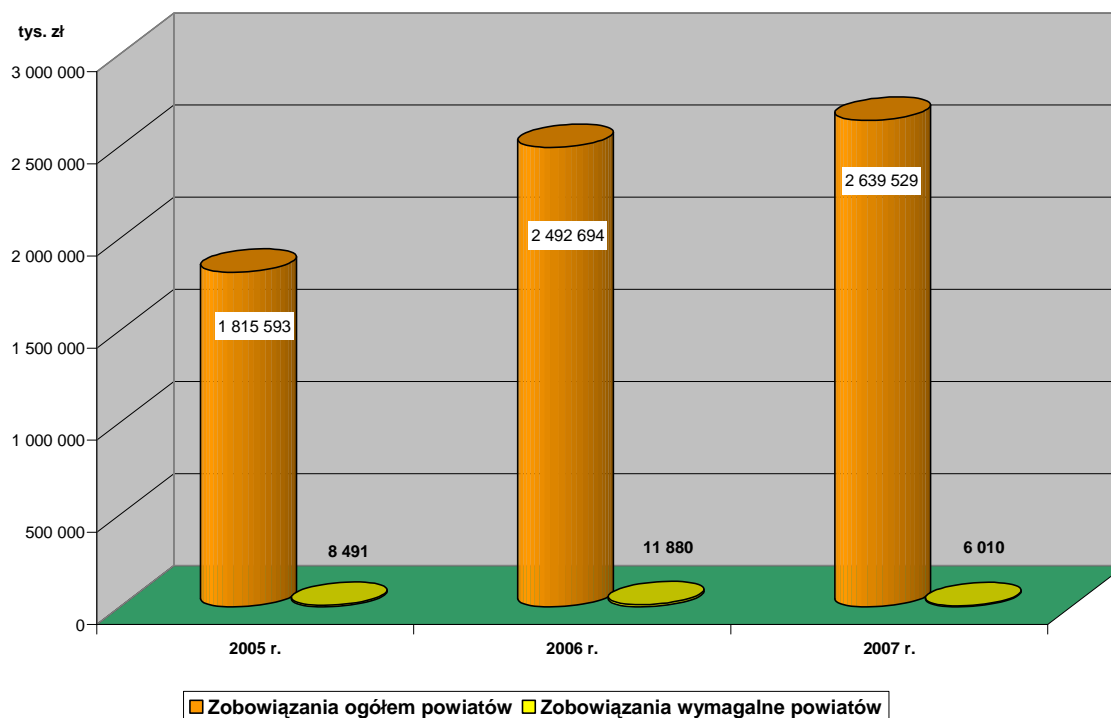
Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów w latach 2005 - 2007 (Min. Fin.)

Łączna kwota zobowiązań powiatów w 2007 r. była wyższa w porównaniu do zobowiązań zaciągniętych w roku 2006 o 5,9%. Wzrost zadłużenia w 2007 r. w odniesieniu do 2006 r. był

mniejszy o 31,4 punktu procentowego, od tempa wzrostu zadłużenia, które było w roku 2006 w odniesieniu do 2005 r.

Zobowiązania powiatów, to głównie zobowiązania wobec podmiotów krajowych i stanowiły one w 2007 r. 99,94% zobowiązań ogółem.

Zobowiązania ogółem i zobowiązania wymagalne ogółem powiatów w latach 2005-2007

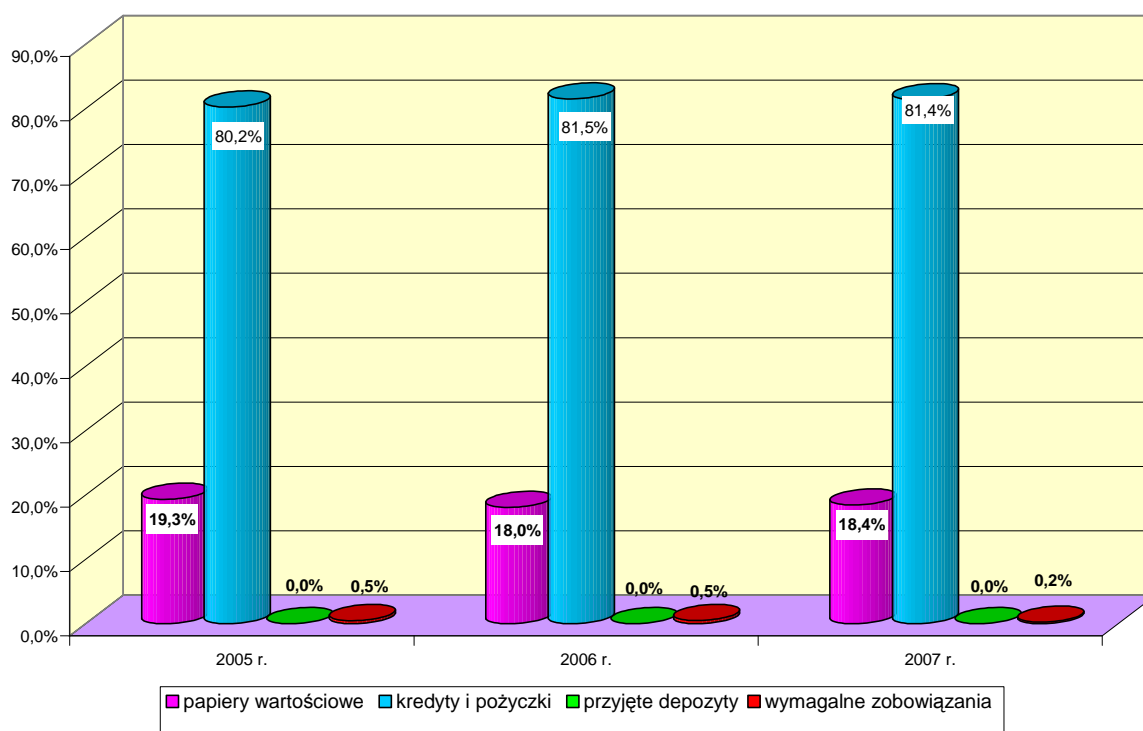
Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów w latach 2005 - 2007 (Min. Fin.)

W 2007 r. 66,8% zobowiązań wymagalnych stanowiły zobowiązania z tytułu dostaw towarów i usług

W strukturze zobowiązań powiatów w latach 2005-2007 największy udział stanowią kredyty i pożyczki. Ich udział w analizowanym okresie wynosił odpowiedni: 80,2%, 81,5% i 81,4%. Drugie miejsce w strukturze zobowiązań powiatów zajmują zobowiązania związane z emisją papierów wartościowych, których udział w zobowiązaniach ogółem powiatów zwiększył się w 2007 r. w porównaniu do 2006 r. o 0,4 punktu procentowego. W powiatach nie występują zobowiązania z tytułu przyjętych depozytów.

Struktura zobowiązań powiatów według tytułów dłużnych w latach 2005-2007

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów w latach 2005 - 2007 (Min. Fin.)

Zobowiązania powiatów w latach 2005 – 2007 oraz relację zobowiązań do zrealizowanych dochodów przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2005 r.	2006 r.	2007 r.
1	2	3	4
Dochody ogółem powiatów (w tys. zł)	13 762 684	14 844 238	16 154 756
Zobowiązania powiatów (w tys. zł)	1 815 593	2 492 694	2 639 529
Zobowiązania związane z realizacją programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w powiatach (w tys. zł)	-	183 460	126 993
Relacja zobowiązań do dochodów wykonanych ogółem (w %%)	13,2	16,8	16,3
Wskaźnik udziału zobowiązań bez zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w dochodach wykonanych ogółem (w %%)	-	15,6	15,6

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów w latach 2005 - 2007 (Min. Fin.)

W 2007 r. wskaźnik zadłużenia liczony jako udział zobowiązań ogółem powiatów w wykonanych dochodach ogółem powiatów wyniósł 16,3% i był niższy w porównaniu do 2006 r. o 0,5 punktu procentowego.

Natomiast wskaźnik zadłużenia bez zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów realizowanych z udziałem środków unijnych w latach 2006-2007 był na tym samym poziomie i wynosił 15,6%.

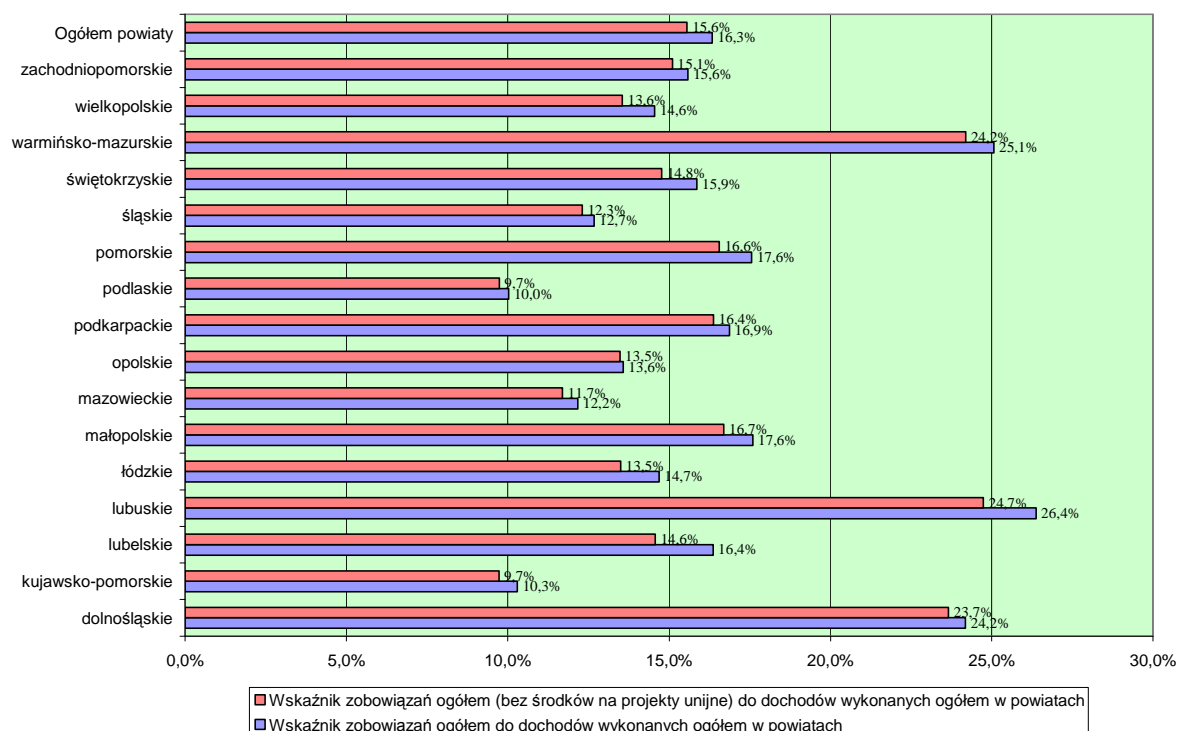
W 2007 r., spośród 314 powiatów, 5 jednostek wykazało wskaźnik zadłużenia w przedziale 50%-60%. W żadnym powiecie zobowiązania nie przekroczyły 60% wykonanych dochodów, a w 80,3% wszystkich powiatów zobowiązania ogółem stanowiły mniej niż 30% dochodów.

Powiaty według wysokości wskaźnika zadłużenia w latach 2005-2007 prezentuje poniższa tabela:

Lata	Wyszczególnienie	Liczbę powiatów									
		ogółem	bez zobowiązań	zadłużonych	Wskaźnik zadłużenia						
					poniżej 10%	10%-20%	20%-30%	30%-40%	40%-50%	50%-60%	powyżej 60%
2005	Liczba powiatów	314	13	301	131	93	40	28	8	1	0
	% powiatów	100	4,1	95,9	41,7	29,6	12,7	8,9	2,5	0,3	-
2006	Liczba powiatów	314	8	306	95	105	51	43	6	4	2
	% powiatów	100	2,5	97,5	30,3	33,4	16,2	13,7	1,9	1,3	0,6
2007	Liczba powiatów	314	10	304	99	96	57	40	7	5	0
	% powiatów	100	3,2	96,8	31,5	30,6	18,2	12,7	2,2	1,6	-

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za lata 2005 - 2007 (Min. Fin.)

Udział zobowiązań ogółem oraz zobowiązań ogółem bez środków na projekty unijne w wykonanych dochodach ogółem w powiatach według województw w 2007 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2007 r. (Min. Fin.)

W 2007 r. wskaźnik zadłużenia powiatów w układzie wojewódzkim kształtował się na poziomie od 10,0% do 26,4%. Najmniej zadłużonymi powiatami - jak pokazuje powyższy wykres - były powiaty województwa kujawsko-pomorskiego, a najbardziej lubelskiego.

Kwota zobowiązań ogółem zrealizowanych przez powiaty w 2007 w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiła 104,1 zł (w 2006 r. 98,3 zł).

Zbiorcze dane dotyczące zobowiązań ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca, zaciągniętych przez powiaty przedstawione są w załączniku.

W 2007 r. wydatki powiatów na obsługę długu wyniosły 112.375 tys. zł i były wyższe o 32,5 % w stosunku do tego rodzaju wydatków poniesionych w 2006 r., natomiast ich udział w wydatkach ogółem powiatów, tak jak w 2006 r. wyniósł 0,2%.

Z danych wykazanych przez powiaty, w części dotyczącej poręczeń i gwarancji, wynika, że według stanu na koniec 2007 r. wartość nominalna niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji przypadających do spłaty w danym roku budżetowym, wynosiła 51.820 tys. zł, co stanowiło 0,3% wykonanych rocznych dochodów ogółem powiatów. Na takim samym poziomie udział ten kształtował się w 2006 r.

W 2007 r. powiaty udzieliły poręczeń i gwarancji w wysokości 332.524 tys. zł, tj. 2,1% wykonanych dochodów ogółem powiatów i były o 12,6% niższe niż w 2006 r.

5. ZBIORCZA INFORMACJA O STANIE ZOBOWIĄZAŃ WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH MIAST NA PRAWACH POWIATU

Zobowiązania miast na prawach powiatu w latach 2005-2007 przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2005 r.	2006 r.	2007 r.	Dynamika	
				3:2	4:3
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Zobowiązania MNPP według tytułów dłużnych	10 415 485	11 296 200	11 258 690	108,5	99,7
z tego:					
papiery wartościowe	1 948 500	1 959 850	1 933 250	100,6	98,6
w tym:					
długoterminowe	1 910 200	1 956 850	1 933 250	102,4	98,8
kredyty i pożyczki	8 406 802	9 284 647	9 277 135	110,4	99,9
w tym:					
długoterminowe	8 195 068	9 044 010	9 097 013	110,4	100,6
przyjęte depozyty	0	0	0	-	-
wymagalne zobowiązania	60 184	51 703	48 305	85,9	93,4
w tym z tytułu:					
dostaw towarów i usług	51 986	44 712	42 254	86,0	94,5

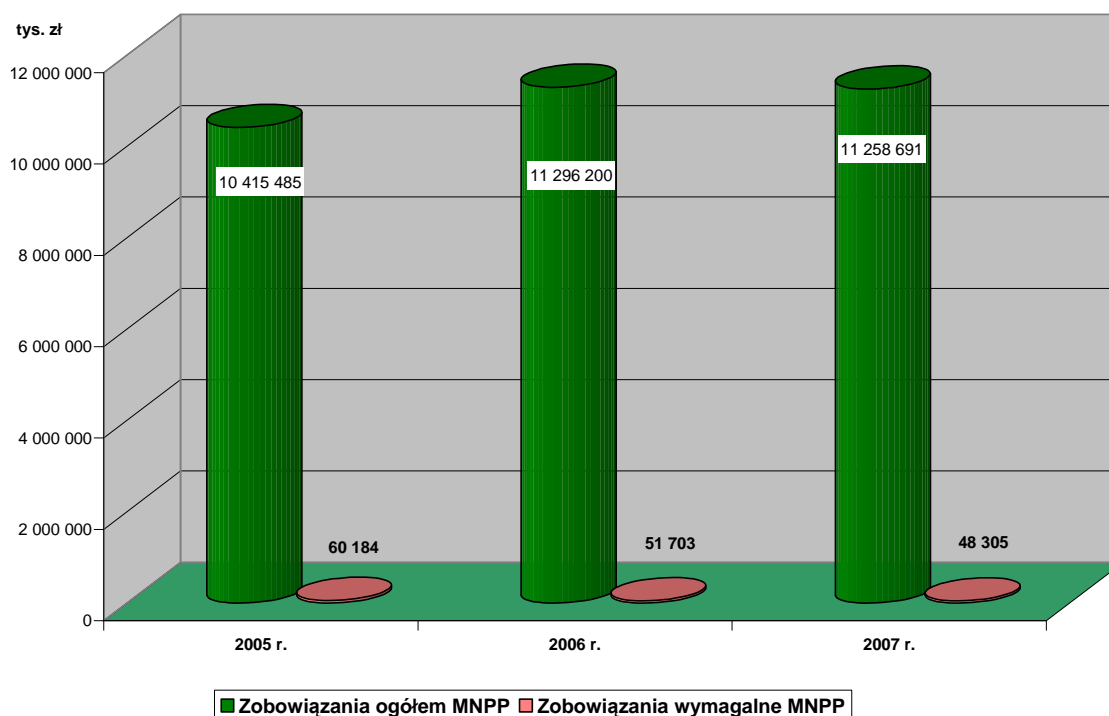
Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu w latach 2005 - 2007 (Min. Fin.)

Łączna kwota zobowiązań miast na prawach powiatu w 2007 r. była niższa w porównaniu do zobowiązań zaciągniętych w roku 2006 o 0,3%. Zobowiązania zmniejszyły się we wszystkich

rodzajach tytułów dłużnych, z wyjątkiem zobowiązań z tytułu długoterminowych kredytów i pożyczek, które wzrosły o 0,6%.

Zobowiązania miast na prawach powiatu, to głównie zobowiązania wobec podmiotów krajowych i stanowiły one w 2007 r. – 76,4% zobowiązań ogółem.

Zobowiązania ogółem i zobowiązania wymagalne ogółem miast na prawach powiatów w latach 2005-2007

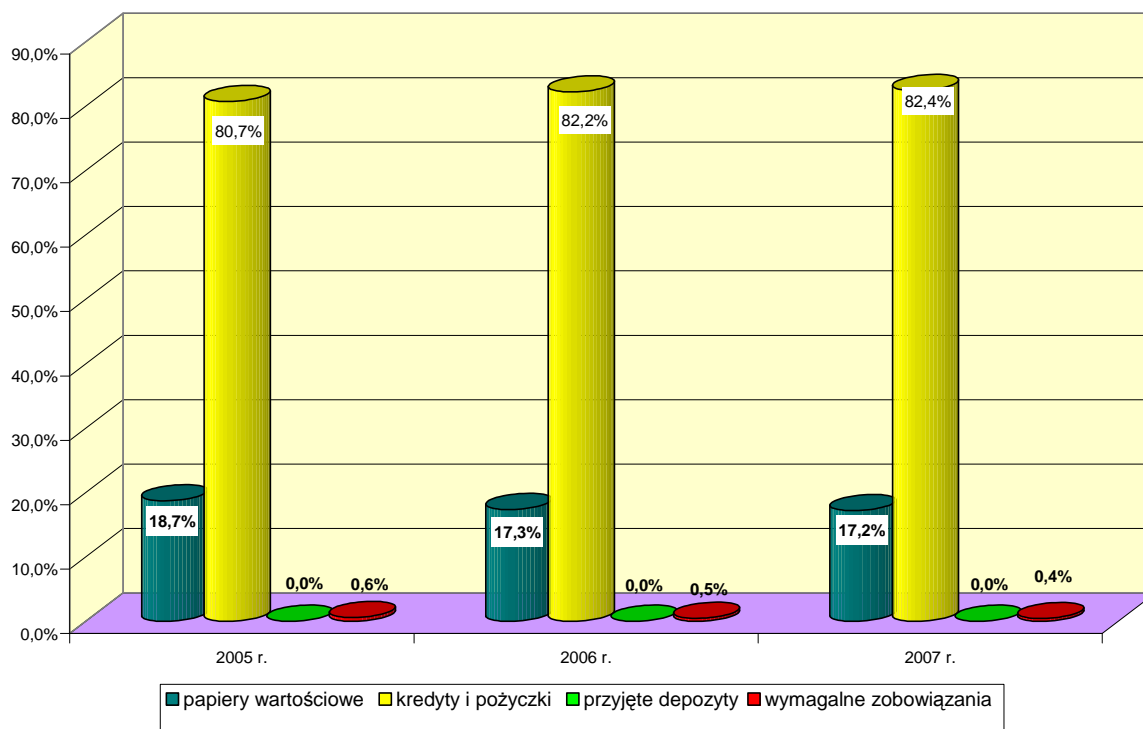

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu w latach 2005 - 2007 (Min. Fin.)

W 2007 r. zobowiązania wymagalne w porównaniu do 2006 r. zmniejszyły się o 14,1%. Zobowiązania te wynikają głównie ze zobowiązań z tytułu dostaw towarów i usług i stanowiły 87,5% zobowiązań ogółem.

W strukturze zobowiązań miast na prawach powiatu w latach 2005-2007 największy udział stanowią kredyty i pożyczki. Ich udział w analizowanym okresie wynosił odpowiedni: 80,7%, 82,2% i 82,4%. Drugie miejsce w strukturze zobowiązań miast na prawach powiatu zajmują zobowiązania związane z emisją papierów wartościowych, których udział w zobowiązaniach ogółem miast na prawach powiatu zmniejszył się w 2007 r. w porównaniu do 2006 r. o 0,1 punktu procentowego. W miastach na prawach powiatu nie występują zobowiązania z tytułu przyjętych depozytów. Natomiast udział zobowiązań wymagalnych w 2007 r. zmniejszył się w odniesieniu do 2006 r. o 0,1 punktu procentowego.

Struktura zobowiązań miast na prawach powiatu według tytułów dłużnych w latach 2005-2007

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu w latach 2005 - 2007 (Min. Fin.)

Zobowiązania miast na prawach powiatu w latach 2005 – 2007 oraz relację zobowiązań do zrealizowanych dochodów przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2005 r.	2006 r.	2007 r.
1	2	3	4
Dochody ogółem miast na prawach powiatu (w tys. zł)	36 269 800	40 985 861	46 873 425
Zobowiązania miast na prawach powiatu (w tys. zł)	10 415 485	11 296 200	11 258 691
Zobowiązania związane z realizacją programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w powiatach (w tys. zł)	-	754 756	909 129
Relacja zobowiązań do dochodów wykonanych ogółem (w %%)	28,7	27,6	24,0
Wskaźnik udziału zobowiązań bez zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w dochodach wykonanych ogółem (w %%)	-	25,7	22,1

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu w latach 2005 - 2007 (Min. Fin.)

W 2007 r. wskaźnik zadłużenia liczony jako udział zobowiązań ogółem miast na prawach powiatu w wykonanych dochodach ogółem miast na prawach powiatu wyniósł 24,0% i w porównaniu był niższy do 2006 r. o 3,6 punktu procentowego.

Natomiast wskaźnik zadłużenia bez zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów realizowanych z udziałem środków unijnych wyniósł w 2007 r. 22,1% i był w porównaniu z 2006 r. niższy o 3,6 punktu procentowego.

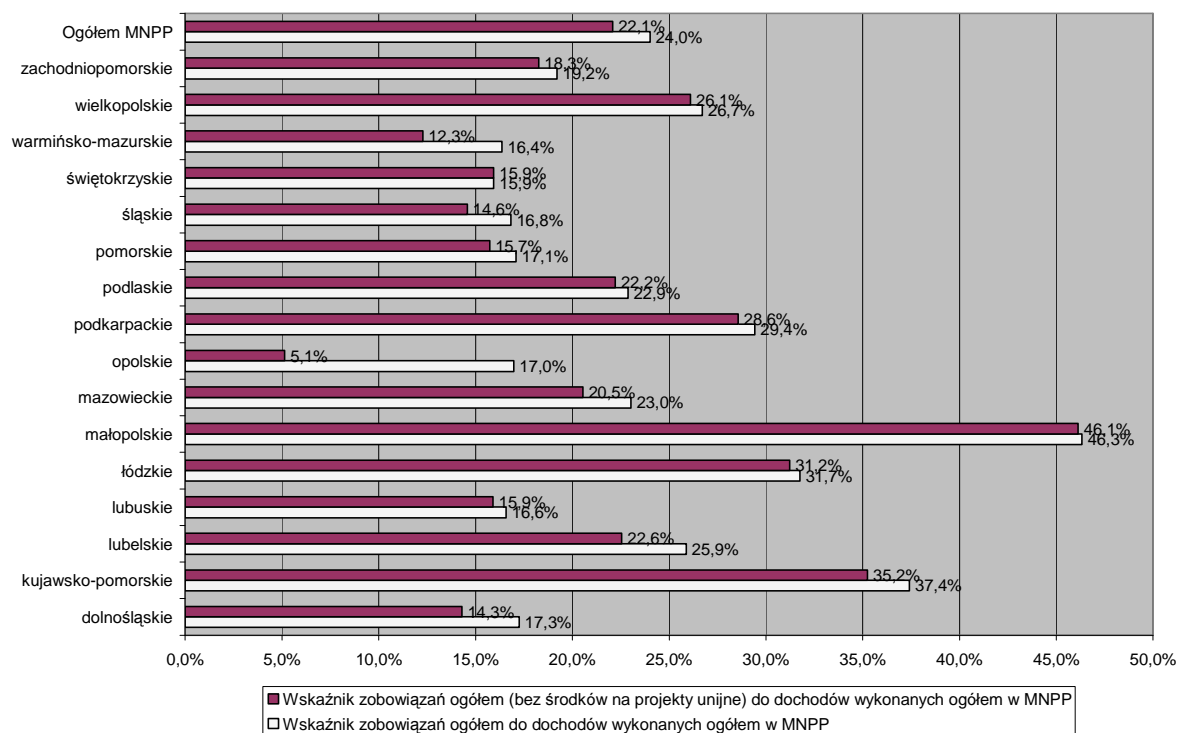
W 2007 r., spośród 65 miast na prawach powiatu, 2 jednostki wykazały wskaźnik zadłużenia w przedziale 50%-60%. W żadnym mieście na prawach powiatu zobowiązania nie przekroczyły 60% wykonanych dochodów, a w 60,2% wszystkich miast na prawach powiatu zobowiązania ogółem stanowiły mniej niż 30% dochodów.

Miasta na prawach powiatu według wysokości wskaźnika zadłużenia w latach 2005-2007 prezentuje poniższa tabela:

Lata	Wyszczególnienie	Liczba miast na prawach powiatu										
		ogółem	bez zobowiązań	zadłużonych	Wskaźnik zadłużenia							
					poniżej 10%	10%-20%	20%-30%	30%-40%	40%-50%	50%-60%	powyżej 60%	
2005	Liczba MNPP	65	0	65	8	16	21	17	2	1	0	
	% MNPP	100	-	100,0	12,3	24,6	32,3	26,2	3,1	1,5	-	
2006	Liczba MNPP	65	0	65	6	10	26	18	3	2	0	
	% MNPP	100	-	100,0	9,2	15,4	40,0	27,7	4,6	3,1	-	
2007	Liczba MNPP	65	0	65	6	25	12	17	3	2	0	
	% MNPP	100	-	100,0	9,2	38,5	18,5	26,2	4,6	3,1	-	

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu w latach 2005 - 2007 (Min. Fin.)

Udział zobowiązań ogółem oraz zobowiązań ogółem bez środków na projekty unijne w wykonanych dochodach ogółem w MNPP według województw w 2007 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2007 r. (Min. Fin.)

W 2007 r. wskaźnik zadłużenia miast na prawach powiatu w układzie wojewódzkim kształtował się na poziomie od 15,9% do 46,3%. Najmniej zadłużonymi miastami na prawach powiatu - jak pokazuje powyższy wykres - były miasta na prawach powiatu województwa świętokrzyskiego, a najbardziej małopolskiego.

Kwota zobowiązań ogółem zrealizowanych przez miasta na prawach powiatu w latach 2005-2007 w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiła 882,2 zł (w 2006 r. 882,7 zł).

Zbiorcze dane dotyczące zobowiązań ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca, zaciągniętych przez miasta na prawach powiatu przedstawione są w załączniku.

W 2007 r. wydatki miast na prawach powiatu na obsługę długu wyniosły 477.543 tys. zł i były wyższe o 12,5 % w stosunku do tego rodzaju wydatków poniesionych w 2006 r.

W 2007 r. udział wydatków na obsługę długu w wydatkach ogółem w miastach na prawach powiatu, tak jak w 2006 r. wyniósł 1,0%.

Z danych wykazanych przez miasta na prawach powiatu, w części dotyczącej poręczeń i gwarancji, wynika, że według stanu na koniec 2007 r. wartość nominalna niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji przypadających do spłaty w danym roku budżetowym, wynosiła 62.892 tys. zł, co stanowiło 0,1% wykonanych rocznych dochodów ogółem miast na prawach powiatu.

W 2007 r. miasta na prawach powiatu udzieliły poręczeń i gwarancji w wysokości 212.713 tys. zł, tj. 0,5% wykonanych dochodów ogółem miast na prawach powiatu i były wyższe o 25,4% niż udzielone w 2006 r.

6. ZBIORCZA INFORMACJA O STANIE ZOBOWIĄZAŃ WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH WOJEWÓDZTW

Zobowiązania województw w latach 2005-2007 przedstawia poniższa tabela:

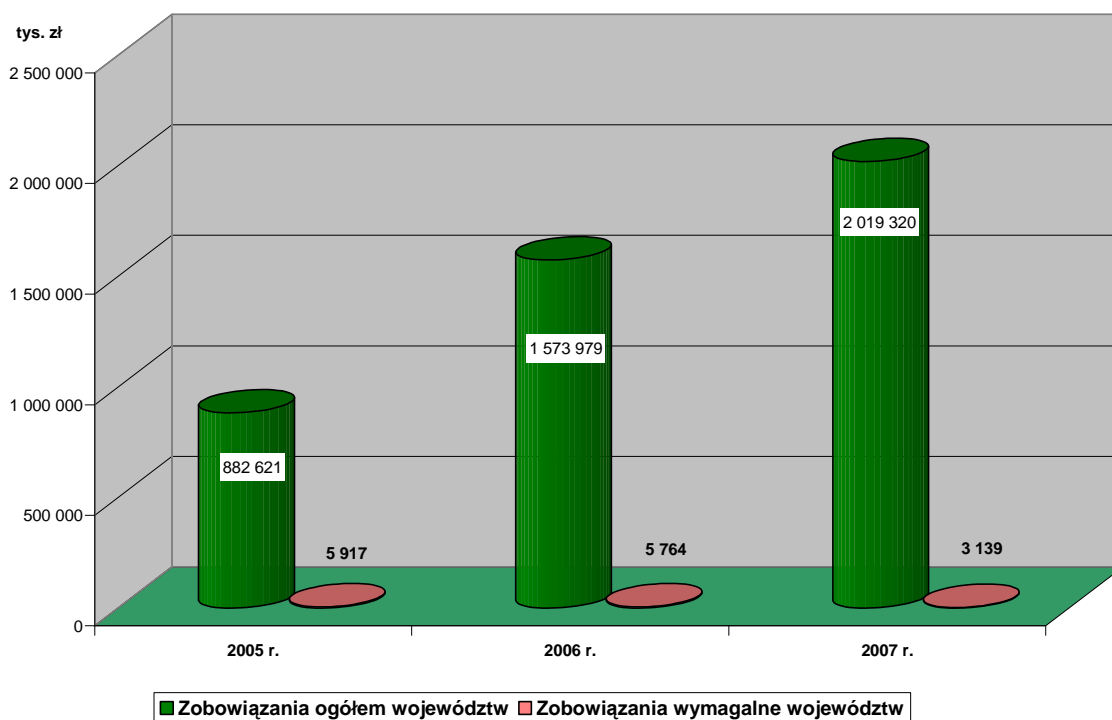
Wyszczególnienie	2005 r.	2006 r.	2007 r.	Dynamika	
				3:2	4:3
				tys. zł	
1	2	3	4	5	6
Zobowiązania województw według tytułów dłużnych z tego:	882 621	1 573 979	2 019 320	178,3	128,3
papiery wartościowe w tym:	116 500	226 600	351 000	194,5	154,9
długoterminowe	116 500	226 600	351 000	194,5	154,9
kredyty i pożyczki w tym:	760 204	1 341 615	1 665 181	176,5	124,1
długoterminowe	627 509	1 031 993	1 339 093	164,5	129,8
przyjęte depozyty	0	0	0	-	-
wymagalne zobowiązania w tym z tytułu:	5 917	5 764	3 139	97,4	54,5
dostaw towarów i usług	2 456	3 077	1 126	125,3	36,6

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw w latach 2005 - 2007 (Min. Fin.)

Łączna kwota zobowiązań powiatów w 2007 r. była wyższa w porównaniu do zobowiązań zaciągniętych w roku 2006 o 28,3%. Tempo wzrostu zadłużenia w 2007 r. w odniesieniu do 2006 r. było mniejsze o 50,0 punktów procentowych, od tempa wzrostu zadłużenia, które było w roku 2006 w odniesieniu do 2005 r. Zobowiązania województw w 2007 r. w odniesieniu do 2006 r. wzrosły we wszystkich rodzajach tytułów dłużnych, z wyjątkiem zobowiązań wymagalnych i zobowiązań z tytułu dostaw towarów i usług, które zmalały odpowiednio o 45,5 i 63,4 punktu procentowego.

W 2007 r. zobowiązania województw wyniosły 11.348.892 tys. zł i w 87,2% były to zobowiązania wobec podmiotów krajowych

Zobowiązania ogółem i zobowiązania wymagalne ogółem województw w latach 2005-2007

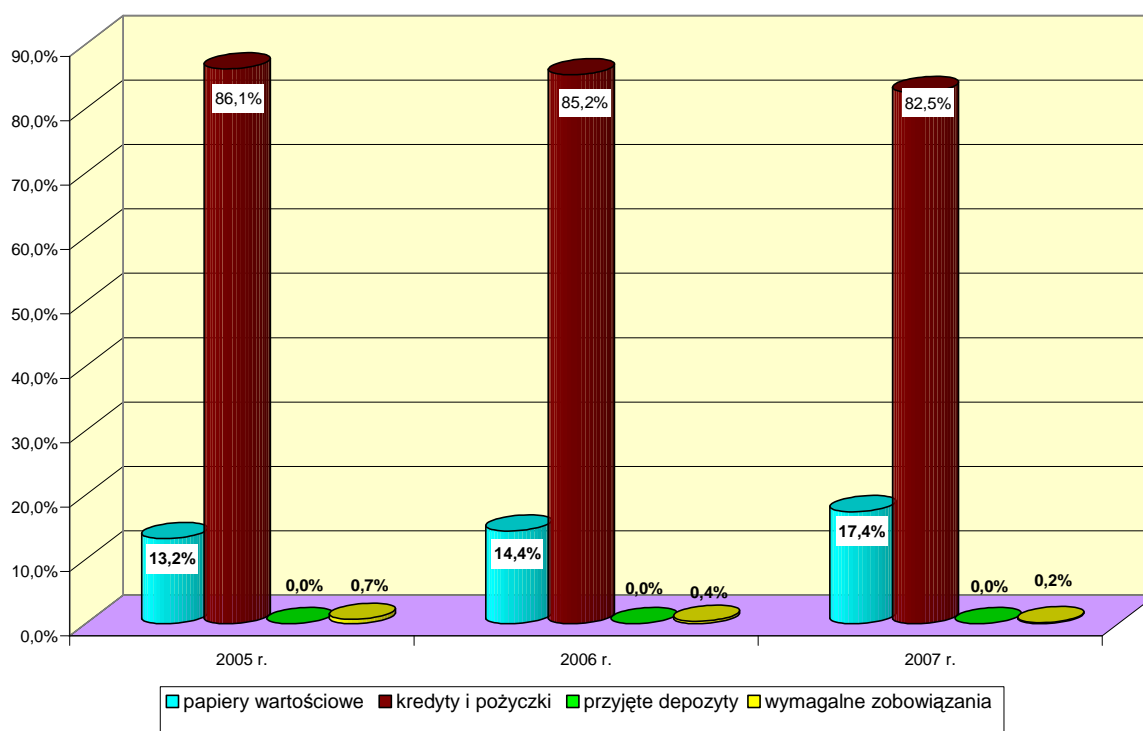

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województwach w latach 2005 - 2007 (Min. Fin.)

W 2007 r. 35,7% zobowiązań wymagalnych stanowiły zobowiązania z tytułu dostaw towarów i usług.

Struktura zobowiązań województwach według tytułów dłużnych w latach 2005-2007

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za lata 2005 - 2007 (Min. Fin.)

W strukturze zobowiązań województw w latach 2005-2007 widoczny jest wzrost udziału emisji papierów wartościowych, natomiast udział kredytów i pożyczek oraz zobowiązań wymagalnych uległ zmniejszeniu. W województwach nie występują zobowiązania z tytułu przyjętych depozytów.

Zobowiązania województw w latach 2005 – 2007 oraz relację zobowiązań do zrealizowanych dochodów przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2005 r.	2006 r.	2007 r.
1	2	3	4
Dochody ogółem województw (w tys. zł)	7 066 206	9 485 847	11 348 892
Zobowiązania województw (w tys. zł)	882 621	1 573 979	2 019 320
Zobowiązania związane z realizacją programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w powiatach (w tys. zł)	-	808 364	753 740
Relacja zobowiązań do dochodów wykonanych ogółem (w %%)	12,5	16,6	17,8
Wskaźnik udziału zobowiązań bez zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w dochodach wykonanych ogółem (w %%)	-	8,1	11,2

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw w latach 2005 - 2007 (Min. Fin.)

W 2007 r. wskaźnik zadłużenia liczony jako udział zobowiązań ogółem województw w wykonanych dochodach ogółem wyniósł 17,8% i w porównaniu do 2006 r. był wyższy o 1,2 punktu procentowego.

Natomiast wskaźnik zadłużenia bez zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów realizowanych z udziałem środków unijnych w dochodach wykonanych ogółem wyniósł w 2007 r. 11,2% i był w porównaniu z 2006 r. wyższy - o 3,1 punktu procentowego.

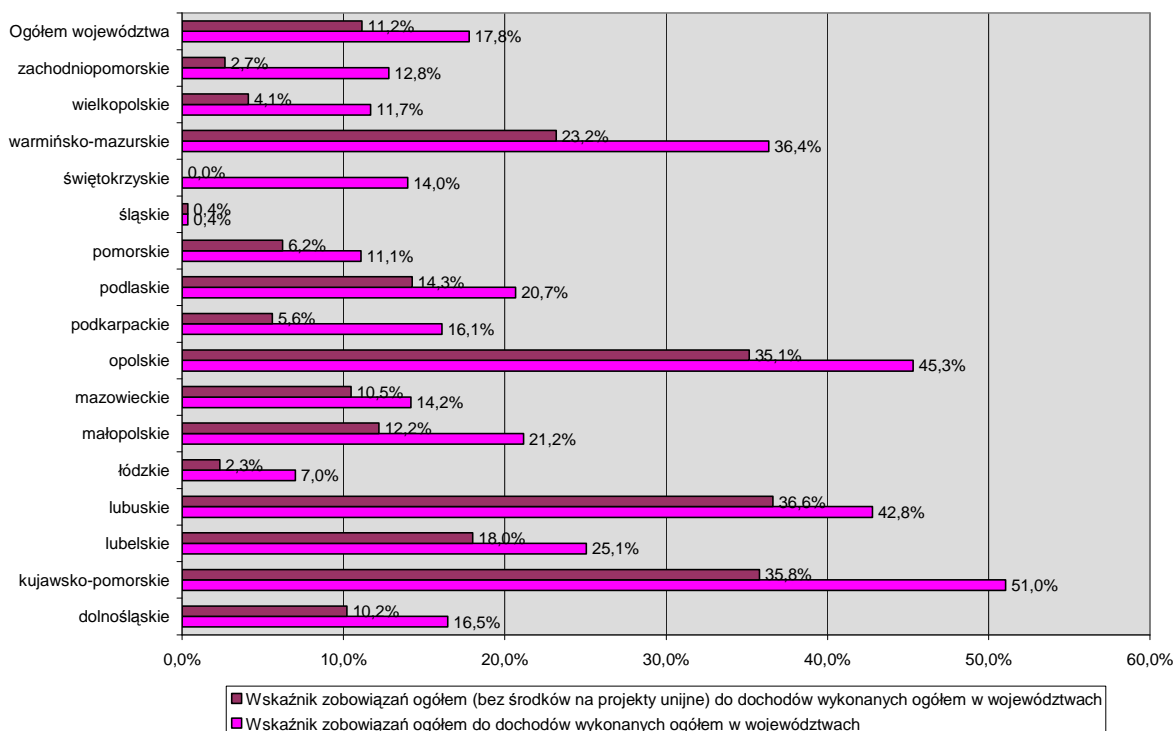
W 2007 r., spośród 16 województw, 1 jednostka wykazała wskaźnik zadłużenia w przedziale 50%-60%. W żadnym województwie zobowiązania nie przekroczyły 60% wykonanych dochodów, a w 9 województwach zobowiązania ogółem stanowiły mniej niż 30% dochodów.

Województwa według wysokości wskaźnika zadłużenia w latach 2005-2007 prezentuje poniższa tabela:

Lata	Wyszczególnienie	Liczba województw										
		ogółem	bez zobowiązań	zadłużonych	Wskaźnik zadłużenia							
					poniżej 10%	10%-20%	20%-30%	30%-40%	40%-50%	50%-60%	powyżej 60%	
2005	Liczba województw	16	0	16	3	7	3	2	1	0	0	
	% województw	100	-	100,0	18,8	43,8	18,8	12,5	6,3	-	-	
2006	Liczba województw	16	0	16	2	5	4	5	0	0	0	
	% województw	100	-	100,0	12,5	31,3	25,0	31,3	-	-	-	
2007	Liczba województw	16	0	16	2	7	3	1	2	1	0	
	% województw	100	-	100,0	12,5	43,8	18,8	6,3	12,5	6,3	-	

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw w latach 2005 - 2007 (Min. Fin.)

Udział zobowiązań ogółem oraz zobowiązań ogółem bez środków na projekty unijne w wykonanych dochodach ogółem według województw w 2007 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województwach w 2007 r. (Min. Fin.)

W 2007 r. wskaźnik zadłużenia w województwach kształtował się na poziomie od 0,4% do 51,0%. Najmniej zadłużonym województwem - jak pokazuje powyższy wykres - było województwo śląskie, a najbardziej kujawsko-pomorskie.

Kwota zobowiązań ogółem zrealizowanych przez województwa w latach 2005-2007 w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła 53,0 zł (w 2006 r. 41,3 zł):

Zbiorcze dane dotyczące zobowiązań ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca, zaciągniętych przez województwa przedstawione są w załączniku.

W 2007 r. wydatki województw na obsługę długu wyniosły 43.315 tys. zł i były wyższe o 48,8 % w stosunku do tego rodzaju wydatków poniesionych w 2006 r.

W 2007 r. udział wydatków na obsługę długu w wydatkach ogółem w województwach wyniósł 0,4%, w roku poprzednim udział ten wynosił 0,3%.

Z danych wykazanych przez województwa, w części dotyczącej poręczeń i gwarancji, wynika, że według stanu na koniec 2007 r. wartość nominalna niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji przypadających do spłaty w danym roku budżetowym, wynosiła 25.927 tys. zł, co stanowiło 0,2% wykonanych rocznych dochodów ogółem województwach.

W 2006 r. udział ten był nieco wyższy i wynosił 0,3%.

W 2007 r. województwa udzieliły poręczeń i gwarancji w wysokości 108.149 tys. zł, tj. 1,0% wykonanych dochodów ogółem, tj. prawie trzykrotnie mniej niż w 2006 r.

Wysoka wartość poręczeń i gwarancji udzielonych w 2006 r. wynikała ze wzrostu poręczeń wobec jednostek należących do grupy II. Do tej grupy należą między innymi samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej nadzorowane przez jednostki samorządu terytorialnego oraz samorządowe instytucje kultury.

7. INFORMACJA O STANIE NALEŻNOŚCI JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

W 2007 r. łączna kwota należności wszystkich jednostek samorządu terytorialnego wynosiła 12.597.502 tys. zł i prawie w całości są to należności jednostek samorządu terytorialnego od podmiotów krajowych.

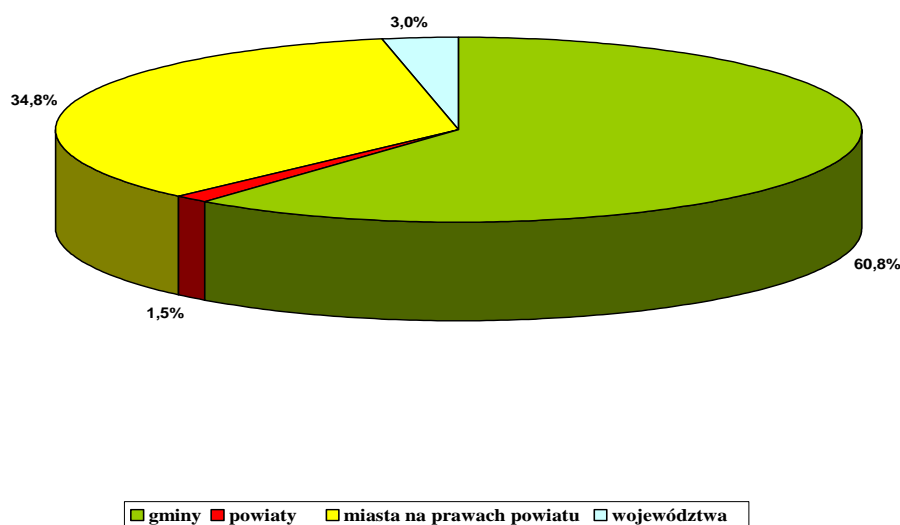
W łącznej kwocie należności jednostek samorządu terytorialnego 6,3% stanowią należności od jednostek należących do sektora finansów publicznych.

Kwoty należności ogółem jednostek samorządu terytorialnego w latach 2005 - 2007 przedstawiają poniższe dane:

Wyszczególnienie	2005 r.	2006 r.	2007 r.	Dynamika	
				3:2	4:3
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Łączna kwota należności JST z tego:	7 768 811	8 043 227	12 597 502	103,5	156,6
gminy	3 357 644	3 480 062	7 655 360	103,6	220,0
powiaty	139 617	175 515	188 618	125,7	107,5
miasta na prawach powiatu	4 133 019	4 176 654	4 379 371	101,1	104,9
województwa	138 531	210 996	374 153	152,3	177,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego w latach 2005-2007 (Min. Fin.)

Struktura należności ogółem jednostek samorządu terytorialnego w 2007 r.

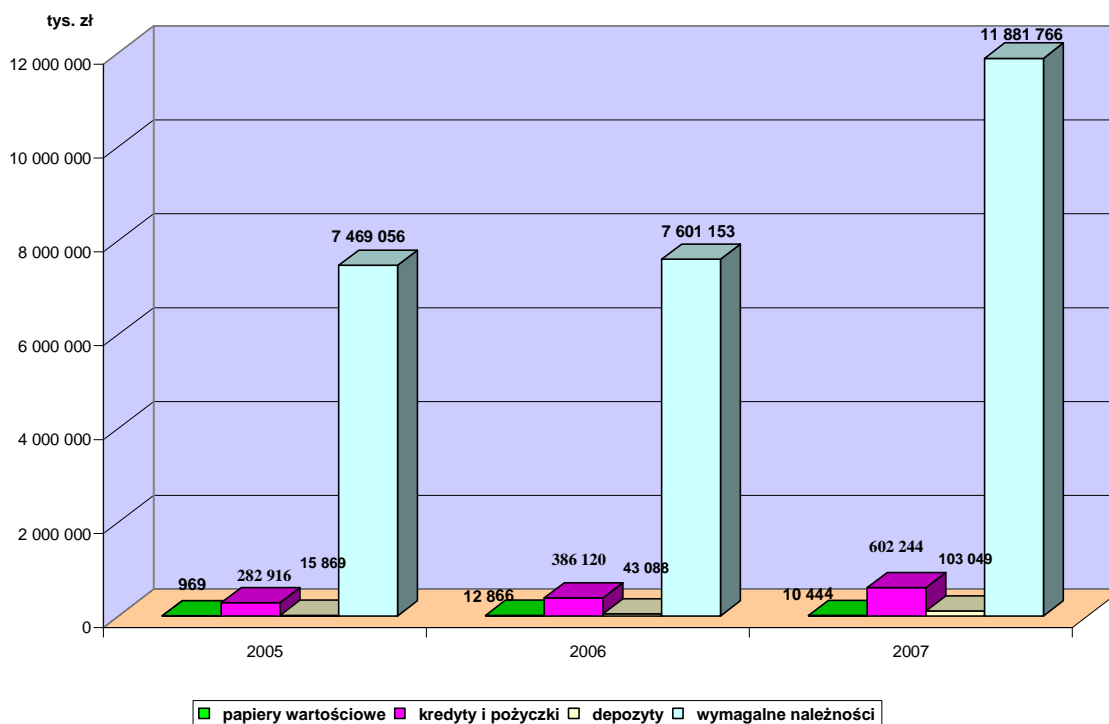

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów JST w latach 2005-2007 (Min. Fin.)

W 2007 r. łączna kwota należności jednostek samorządu terytorialnego wyniosła 12.597.502 tys. zł i w stosunku do należności w 2006 r. zwiększyła się o 56,6 %. W łącznej wartości należności w 2007 r., największy udział mają gminy (60,8%) oraz miasta na prawach powiatu (34,8%).

W 2007 r. 94,3% należności jednostek samorządu terytorialnego stanowiły należności wymagalne i w 18,5% dotyczyły dostaw towarów i usług.

Struktura należności ogółem jednostek samorządu terytorialnego w latach 2005-2007

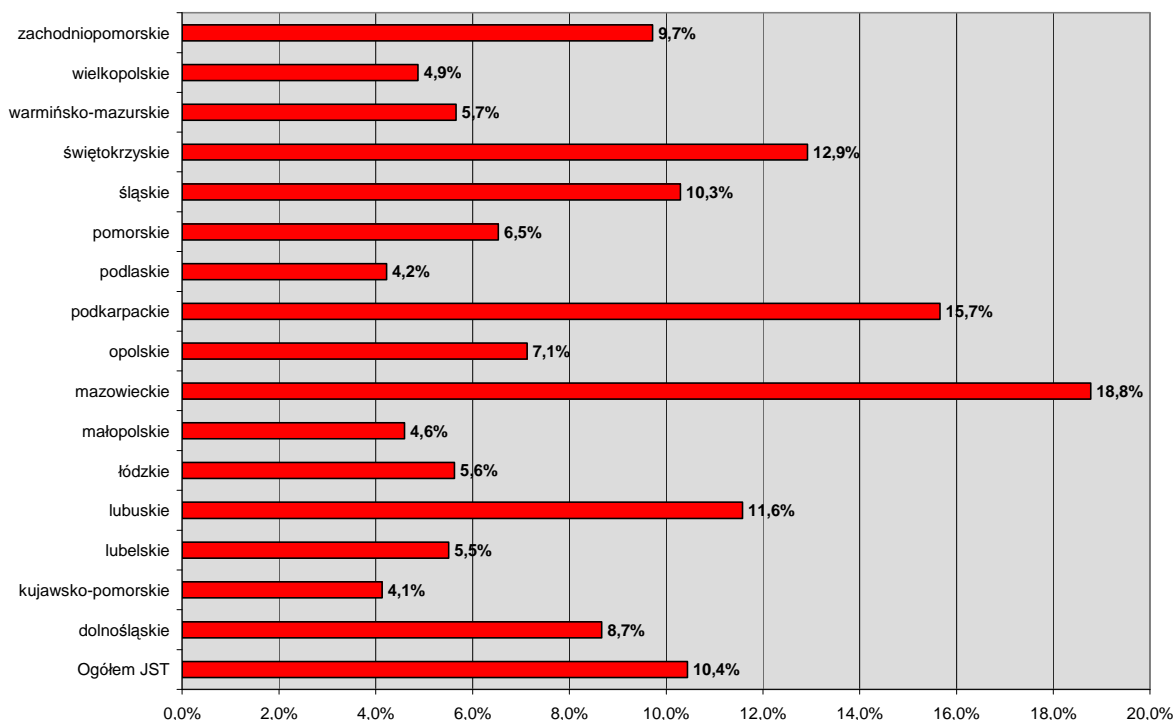

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za lata 2005-2007 (Min. Fin.)

Zbiorcze dane dotyczące należności poszczególnych rodzajów jednostek samorządu terytorialnego w latach 2005 - 2007, przedstawione są w załączniku.

Relacja należności jednostek samorządu terytorialnego do wykonanych dochodów wyniosła w 2007 r. - 10,4%. Natomiast w jednostkach samorządu terytorialnego w poszczególnych województwach relacja ta kształtowała się w przedziale od 4,1% do 18,8%. Najwyższy udział należności do dochodów był w jednostkach samorządu terytorialnego w województwie mazowieckim (18,8%) i najniższy w województwie kujawsko-pomorskim (4,1%).

Relacja należności jednostek samorządu terytorialnego do dochodów ogółem w 2007 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za lata 2005-2007 (Min. Fin.)

Stopień, w jakim niezrealizowane należności jednostek samorządu terytorialnego utrudniają spłatę ich zobowiązań, określa relacja należności do zobowiązań.

Wyszczególnienie	2005 r.	2006 r.	2007 r.
	Należności ogółem do zobowiązań ogółem	Należności ogółem do zobowiązań ogółem	Należności ogółem do zobowiązań ogółem
	%		
JST, z tego:	36,7	32,2	48,7
Gminy	41,6	36,3	76,9
Powiaty	7,7	7,0	7,1
Miasta na prawach powiatu	39,7	37,0	38,9
Województwa	15,7	13,4	18,5

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za lata 2005-2007 r. (Min. Fin.)

Należności jednostek samorządu terytorialnego stanowią prawie połowę (48,7%) ich zobowiązań. W 2007 r. relacja ta w porównaniu z 2006 r. wzrosła o 16,4 punktu procentowego. Wzrost ten jest wynikiem szybszego wzrostu należności (56,6%) i mniejszego tempa wzrostu zobowiązań (3,7%).

8. WNIOSKI DOTYCZĄCE STANU ZOBOWIĄZAŃ WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Analiza stanu zobowiązań według tytułów dłużnych oraz stanu należności jednostek samorządu terytorialnego wskazuje, że:

1. Łączna kwota zadłużenia wszystkich jednostek samorządu terytorialnego w 2007 r. wynosiła 25.876.097 tys. zł i w porównaniu do stanu zobowiązań tych jednostek w 2006 r. wzrosła o 3,7%.
2. Relacja zobowiązań ogółem do wykonanych dochodów ogółem w 2007 r. wyniosła, dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego 19,7%, natomiast dla:
  - gmin 17,5%,
  - powiatów 16,3%,
  - miast na prawach powiatu 24,0%,
  - województw 17,8%.
3. W 2007 r. w łącznej kwocie zobowiązań największy udział miały miasta na prawach powiatu (43,5%) oraz gminy (38,5%). Natomiast udział powiatów i województw stanowił odpowiednio 10,2% i 7,8%.
4. Kwota zobowiązań wymagalnych wszystkich jednostek samorządu terytorialnego w 2007 r. była o 23,1% niższa od kwoty tych zobowiązań w 2006 r.
W strukturze zobowiązań wymagalnych wszystkich jednostek samorządu terytorialnego największy udział miały zobowiązania wymagalne gmin, które w 2007 r. stanowiły 68,1%.
5. W 2007 r., w porównaniu do 2006 r., jednostki samorządu terytorialnego udzieliły blisko 2 – krotnie mniejszych poręczeń i gwarancji. Kwota udzielonych poręczeń i gwarancji w 2007 r. stanowiła 53,7% kwoty z roku poprzedniego, a w przypadku województw tylko 15,8%.
6. Wykonane przez wszystkie jednostki samorządu terytorialnego wydatki na obsługę długu zwiększyła się z 839.435 tys. zł w 2006 r. do 994.099 tys. zł w 2007 r., tj. o 18,4%. Tendencja ta dotyczy wszystkich kategorii jednostek samorządu terytorialnego.
7. W 2007 roku zadłużonych było 95,1% wszystkich jednostek samorządu terytorialnego. Spośród 2.413 gmin, 31 jednostek wykazało w swoich sprawozdaniach zadłużenie, które w relacji do dochodów wykonanych przekraczało wskaźnik 50%, wśród nich 5 gmin przekroczyło wskaźnik 60%.
W 2007 r. 80,3% wszystkich powiatów miało wskaźnik zadłużenia mniejszy niż 30%, jednocześnie wskaźnik zadłużenia wyższy niż 50% wykazało 5 powiatów. Żaden powiat nie przekroczył wskaźnika 60%.

W grupie miast na prawach powiatu w omawianym okresie wszystkie jednostki w swoich sprawozdaniach wykazały zadłużenie, z czego 2 miasta znalazły się w przedziale pomiędzy 50%-60%.

Wszystkie województwa w omawianym okresie wykazały zobowiązania, z czego 1 województwo znalazło się w przedziale pomiędzy 50%-60%.

8. Wynikające z opracowania dane, dotyczące zadłużania się jednostek samorządu terytorialnego, wskazują, że zbiorczo stan zobowiązań nie zagraża sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego, natomiast w jednostkowych przypadkach wysokie zobowiązania mogą mieć wpływ na płynność finansową tych jednostek (zadłużanie się tych jednostek wymaga dalszego monitorowania).

9. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

- Zbiorcze dane dotyczące zobowiązań poszczególnych rodzajów jednostek samorządu terytorialnego w latach 2005 – 2007.
- Zobowiązania jednostek samorządu terytorialnego według województw za 2007 r.
- Poziom zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego w latach 2005 – 2007 w relacji do dochodów ogółem.
- Informacja z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 4 kwartały 2007 roku.
- Informacja z wykonania budżetów gmin za 4 kwartały 2007 roku.
- Zestawienie dochodów, wydatków, wyniku oraz zobowiązań gmin według województw za 2007 r.
- Informacja z wykonania budżetów powiatów za 4 kwartały 2007 roku.
- Zestawienie dochodów, wydatków, wyniku oraz zobowiązań powiatów za 2007 r.
- Informacja z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 4 kwartały 2007 roku.
- Zestawienie dochodów, wydatków, wyniku oraz zobowiązań miast na prawach powiatu za 2007 r.
- Informacja z wykonania budżetów województw za 4 kwartały 2007 roku.
- Zestawienie dochodów, wydatków, wyniku oraz zobowiązań województw za 2007 r.
- Zbiorcze dane dotyczące należności poszczególnych rodzajów jednostek samorządu terytorialnego w latach 2005 – 2007.
- Należności jednostek samorządu terytorialnego według województw za 2007 r.
- Poziom należności jednostek samorządu terytorialnego w relacji do dochodów ogółem za lata 2005 – 2007r.